

Mikko Jurkka ja Jyrki Mänttari ovat isä ja poika Lahden kaupunginteatterin Villisorsassa.

Villisorsa on aina ajankohtainen

Tietävästi "elämänvalhe" sanaa ei tunnettu, ennen kuin Henrik Ibsen tuli ja kirjoitti Villisorsansa.

– Aiemmin sana oli suosituampi Ruotsissa kuin Suomessa, mutta viime vuosina Suomi on mennyt ohi, tietää teatteriohjaaja Mikko Roiha.

KULTTUURI, SIVU 27

Roihan Villisorsa puhuu hämäläistä

ESS / MIRJA HUSSAIN

Ibsenin perhehelvetti siirtyy nykyaikaan lahtelaistamperelaisena yhteistuotantona.

ESS-Iikka Kuosmanen
LAHTI

Ekdaleista on tullut Alhoja, Werleistä Verloja ja suutuntumassa maistuu vahvasti Etelä-Pohjanmaa tamperelaisittain maustettuna. Näistä kielellisistä nyrjähdyksistä huolimatta ohjaaja **Mikko Roiha** vakuuttaa, että hänen nykyaikaan siirtämänsä Villisorsa on uskollinen **Henrik Ibsenin** alkuperäisteokselle.

Roiha käänsi tekstin itse uudelleen norjasta (jota ei omien sanojensa mukaan osaa), apunaan saksannos (joka sekini meni enimmäkseen yli hilseen), sillä olemassa olevat suomenokset eivät tuntuneet puhuvan samaa kieltä kuin modernisoitu toteutus. Käännösprosessin aikana ikkunasta lensikin pihalle kosolti Ibsenin harrastamaa symboliikkaa.

Eteläpohjalaistamperelaista mielikuvitusmurretta perustellee Roihan mukaan se, että kieli on näytelmässä oikeastaan mentaalinen tila.

– Ibsenin maailma on kova, ja kun yhdistetään eteläpohjalaista ja hämäläistä, niin siitä tulee Suomen kovinta murretta, uskoo Roiha, joka on itse kotoisin pääkaupunkiseudulta ja asuu nykyisin Saksassa.

Ottaa kantaa aikaansa

Vuonna 1884 kantaesitetty Villisorsa on yksi ensimmäisistä niin sanotuista perhehelvettikuvauksista. Alhon ja Verlan perheen kohtalot kietoutuvat tarinassa yhdeksi vyhdeksi,

jossa riittää talousotkuja, petollisuutta ja ristisyytöksiä.

– Mukana on iso tunne ja paljon vastakohtia, mutta ei tämä nyt ihan pelkkää perhehelvettiä ole. Ja on tässä huumoriaikin. Saattaa olla, että kuulemme katsomosta naurunhörähdysäkin, Roiha ennustaa.

Klassikon merkinä voidaan pitää sitä, että Villisorsa resonoi luontevasti melkein missä ajassa ja paikassa tahansa. Kun tragedia pyöri Kansallisteatterissa syksyllä 2007, se tuntui sivuvan ilkeästi Jokelan koulusurmia: yksi näytelmän keskeisistä hahmoista on vanhempiansa laiminlyövä 14-vuotias Hedvig (Lahden versiossa **Elsa Saisio**), joka ryhtyy hoivaamaan haavoittunutta villisorsaa.

Näytelmän keskeiseksi teemaksi Roiha nostaa nyt elämänvalheen paljastumisen – Alhon perheen omaisuus on nimittäin viekkaudella ja vääryydellä hankittu.

Myös Norjan viimekesäisen ampumistragedian tuominen näyttämölle oli jossain vaiheessa harkinnassa.

– Alussa mukana oli paljon aseita, mutta päätin, että en viitsi tehdä tästä mitään Tuntematonta sotilasta. Oikeastaanhan tämä onkin kunnianosoitus niille ihmisille, jotka jatkavat eteenpäin elämänvalheen paljastuttua, Roiha huomauttaa.

Villisorsa saa ensi-iltansa Lahden kaupunginteatterin Eero-näyttämöllä 16.11. Tampereen ensi-ilta on 2. helmikuuta 2012.

Ohjaaja Mikko Roiha (edessä) asettui "luokkakuvaan" Villisorsan näyttelijöiden kanssa Eero-näyttämölle.

Haavoittunut sorsa sukeltaa pohjaan

Jokainen sorsastusta harrastanut tietää, että huono osuma sorsaan on hankala paikka. Eriytyisen hankalaksi tilanne muotoutuu, jos noutavaa koiraa ei ole käytettävissä, sillä haavoittuneella sorsalla on tapana piiloutua.

Ibsenin Villisorsa leikkii tällä ajatuksella. **Mikko Roihan** mukaan sorsa on näytelmässä ihmisen metafora.

– Haavoittunut sorsa sukeltaa pohjaan ja yrittää takertua

leviin, jotta hukkuisi. Nämä ihmiset ovat pelkkää merenpohjaa ja idealisti Jyrki yrittää saada heidät revittyä pintaan, Roiha selittää.

"Pintaan repiminen" voi tässä tapauksessa tarkoittaa, että ihmisen pitäisi lopettaa valheessa eläminen.

– Voimme siis sanoa onnistuneemme, jos lahtelaisten avioerotilastoissa näkyy tämän jälkeen piikki, hymähtää näyttelijä **Ritva Sorvali**.

Uutta virtaa näyttelijän työhön

Ensi viikolla Lahden ensi-iltansa saava Villisorsa syntyy Lahden kaupunginteatterin ja Tampereen Työväen Teatterin yhteistuotantona. Näyttelijöitä ja tekniikkaa on mukana molemmista taloista. Lahden ja Tampereen jälkeen näytelmä jatkaa esityskauttaan vielä Helsingissä Aleksanterin teatterissa.

– Tampereelle ja Lahteen rakennettiin molempiin oma lavastuksensa. Käytännössä se on identtinen molemmissa talois-

sa, kertoo teatterinjohtaja **Maarit Pyökäri**.

Näyttelijät kiittelevät kilpaa tuotantoa, joka on tuonut tuoreita vaikutteita puolin ja toisin. Näytelmä harjoiteltiin suurelta osin Tampereen Pyynikillä vanhassa teollisuuskiinteistössä, joten Villisorsa on luonut tekijöilleen mukavasti yhteisöllisyyden tuntua.

– Viihtyisin tehdas missä olen ikinä ollut, linjaa näyttelijä **Mikko Jurkka**.